

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΤΡΙΤΗ 8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2026
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ**

ΘΕΜΑ Α

A1.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τις επιχειρήσεις να δεσμευτούν εθελοντικά υπέρ της βιώσιμης κατανάλωσης, μετρώντας και μειώνοντας το ανθρακικό και περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα, ενισχύοντας την κυκλικότητα και διασφαλίζοντας την κοινωνική βιωσιμότητα στην εφοδιαστική αλυσίδα. Παράλληλα, επιχειρήσεις, εφοδιαστική αλυσίδα, καταναλωτές και Πολιτεία οφείλουν συλλογικά να αξιοποιούν ορθολογικά τους πόρους, να περιορίζουν τα απόβλητα και να καλλιεργούν περιβαλλοντική ευαισθησία προς όφελος των επόμενων γενεών.

ΘΕΜΑ Β

B1.

Ερώτημα	Απάντηση
1	α
2	α
3	β
4	α
5	β

B2.

α) Αξιοποιούνται ως μέσα πειθούς τεκμήρια και επιχείρημα. Ειδικότερα, ο συντάκτης χρησιμοποιεί αριθμητικά και στατιστικά στοιχεία για τον παγκόσμιο πληθυσμό (περίπου 7 δισ. σήμερα και 10 δισ. το 2040) και για τους περίπου 100 εκατομμύρια τόνους τροφίμων που καταλήγουν ετησίως στα σκουπίδια στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παράλληλα, παραθέτει παραδείγματα πόρων που κατασπαταλώνται, όπως η ενέργεια και η εργασία, και αναπτύσσει επιχείρημα αιτίου-αποτελέσματος, συνδέοντας το μη βιώσιμο μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης με την όξυνση της φτώχειας, των ανισοτήτων και της σπατάλης πόρων. Με αυτά τα μέσα υπηρετείται η επίκληση στη λογική και ο λόγος αποκτά τεκμηρίωση, αντικειμενικότητα και μεγαλύτερη πειστικότητα.

β) Μετασχηματισμός: «Εμείς οι πολίτες ενδιαφερόμαστε για την κλιματική αλλαγή, αλλά πολλοί από εμάς αντιμετωπίζουμε ταυτόχρονα πολύ άμεσα προβλήματα. Και όταν εμπλεκόμαστε, εισπράττουμε

αντιφατικά μηνύματα από τους πολιτικούς και τη βιομηχανία». Με το α' πληθυντικό πρόσωπο το ύφος γίνεται πιο άμεσο, προσωπικό, βιωματικό και συλλογικό, καθώς ο ομιλητής εντάσσει και τον εαυτό του στο σύνολο των πολιτών και μειώνει την απόσταση από αυτούς.

B3.

Ο τίτλος δικαιολογείται, επειδή στο Κείμενο 2 η ουσιαστική αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής παρουσιάζεται ως ζήτημα πολιτικών επιλογών και όχι μόνο ατομικής συμπεριφοράς. Πρώτον, ο ομιλητής επισημαίνει ότι οι πολίτες «εισπράττουν αντιφατικά μηνύματα από τους πολιτικούς και τη βιομηχανία»: ενώ η κλιματική αλλαγή χαρακτηρίζεται ως η μεγαλύτερη απειλή για την ανθρωπότητα, οι πολίτες ενθαρρύνονται κυρίως σε μικρές ατομικές δράσεις, γεγονός που δημιουργεί αναντιστοιχία ανάμεσα στην κλίμακα του προβλήματος και στις προτεινόμενες λύσεις. Δεύτερον, τονίζεται ότι «ο μετασχηματισμός της οικονομίας μας είναι αναγκαίος, για να ευδοκιμήσει η ανθρωπότητα αυτόν τον αιώνα». Επομένως, ο τίτλος αποδίδει εύστοχα την άποψη ότι απαιτείται πολιτική βούληση για ευρύτερες, συστημικές αλλαγές ανάλογες με το μέγεθος της περιβαλλοντικής κρίσης.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Το ποιητικό υποκείμενο, μπροστά στην καταστροφή της φύσης, βιώνει αρχικά βαθιά οδύνη, φόβο και φρίκη. Η ένταση αυτών των συναισθημάτων δηλώνεται άμεσα με τις φράσεις «πόνος βαθύς», «τρόμος» και «φρίκη». Η οικολογική καταστροφή αποκτά μάλιστα μεγαλύτερη σημασία από την προσωπική του φθορά και την αγωνία για το δικό του μέλλον, αφού η φύση αποτελούσε τη «μόνη του παρηγοριά». Ωστόσο, το αρνητικό συναίσθημα συνυπάρχει παράδοξα με μια λυτρωτική «αγαλλίαση». Η αντίθεση αυτή εξηγείται από τη μεταφορά «ξέφυγες απ' τη φυλακή τού "εγώ"»: το υποκείμενο απελευθερώνεται από την εγωκεντρική προσήλωση στα προσωπικά του προβλήματα και στρέφεται σε κάτι ευρύτερο και ουσιαστικότερο. Η εικόνα «δε γαντζώνεσαι πια / στα κάγκελα της ασημαντότητάς σου» ενισχύει αυτή την υπέρβαση του ατομισμού και την παράδοση στην «αιώνια σημασία / της βλάστησης».

Συμφωνώ με τη στάση αυτή. Η συνειδητοποίηση ότι ο άνθρωπος αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου φυσικού συνόλου μπορεί να περιορίσει τον εγωκεντρισμό και να καλλιεργήσει ευθύνη και συμπόνια. Η αγαλλίαση, βέβαια, δεν προκύπτει από την καταστροφή, αλλά από την ηθική αφύπνιση που αυτή προκαλεί.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

Αγαπητοί καθηγητές και συμμαθητές,

Με αφορμή την εκδήλωσή μας για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, αξίζει να θυμόμαστε ότι η κλιματική κρίση δεν είναι ένα μακρινό πρόβλημα. Συνδέεται άμεσα και με τον τρόπο με τον οποίο παράγουμε, αγοράζουμε, χρησιμοποιούμε και τελικά απορρίπτουμε τα αγαθά της καθημερινότητάς μας.

Ο σύγχρονος καταναλωτικός τρόπος ζωής στηρίζεται συχνά στην υπερκατανάλωση. Αγοράζουμε περισσότερα από όσα πραγματικά χρειαζόμαστε, αντικαθιστούμε προϊόντα που θα μπορούσαν ακόμη να χρησιμοποιηθούν και θεωρούμε αυτονόητη τη συνεχή πρόσβαση σε φθηνά αγαθά. Η διαφήμιση και η πίεση των τάσεων ενισχύουν πολλές φορές την αντίληψη ότι η ευημερία ταυτίζεται με τη διαρκή απόκτηση νέων προϊόντων. Όμως κάθε προϊόν απαιτεί πρώτες ύλες, νερό, ενέργεια, μεταφορά και συσκευασία. Έτσι, η αυξημένη ζήτηση συνεπάγεται μεγαλύτερη εκμετάλλευση φυσικών πόρων, περισσότερη κατανάλωση ενέργειας και περισσότερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Παράλληλα, η απόρριψη τροφίμων και αντικειμένων που δεν έχουν εξαντλήσει τον κύκλο ζωής τους αυξάνει τα απόβλητα και σημαίνει ότι πόροι και ενέργεια καταναλώθηκαν χωρίς ουσιαστικό λόγο. Η λογική της «μιας χρήσης» και η διαρκής αναζήτηση του καινούργιου επιβαρύνουν, επομένως, τόσο το κλίμα όσο και τα οικοσυστήματα, από τα οποία εξαρτώνται η τροφή, το νερό και τελικά η ποιότητα της ζωής μας.

Ως νέοι άνθρωποι μπορούμε να επιλέξουμε μια διαφορετική στάση. Πρώτα απ' όλα, χρειάζεται να καταναλώνουμε συνειδητά: να αγοράζουμε ό,τι πραγματικά χρειαζόμαστε, να προτιμούμε ανθεκτικά προϊόντα, να επισκευάζουμε και να επαναχρησιμοποιούμε, να περιορίζουμε τις περιττές συσκευασίες και τη σπατάλη τροφίμων και να ανακυκλώνουμε σωστά. Μπορούμε επίσης να εξοικονομούμε νερό και ενέργεια, να χρησιμοποιούμε περισσότερο τα μέσα μαζικής μεταφοράς, το ποδήλατο ή το περπάτημα και, όπου είναι εφικτό, να επιλέγουμε προϊόντα με μικρότερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Εξίσου σημαντικό είναι να αλλάξουμε το ίδιο το πρότυπο επιτυχίας: λιγότερη επίδειξη μέσω κατανάλωσης και περισσότερη αξία στη διάρκεια, στη φροντίδα, στη συνεργασία και στον σεβασμό προς τους φυσικούς πόρους.

Ωστόσο, οι ατομικές επιλογές δεν αρκούν. Η κλιματική κρίση είναι πρόβλημα τέτοιας κλίμακας ώστε απαιτεί συλλογική δράση και πολιτικές αποφάσεις. Οφείλουμε να ενημερωνόμαστε, να συμμετέχουμε σε περιβαλλοντικές δράσεις, να απαιτούμε από τις επιχειρήσεις υπεύθυνες πρακτικές και από την Πολιτεία ουσιαστικά μέτρα για καθαρή ενέργεια, βιώσιμες μεταφορές, κυκλική οικονομία και προστασία της φύσης. Η συμμετοχή μας ως ενεργών πολιτών είναι εξίσου σημαντική με τις προσωπικές μας συνήθειες.

Το βιώσιμο μέλλον δεν θα προκύψει από μία μόνο μεγάλη πράξη, αλλά από τη σύνδεση υπεύθυνων καθημερινών επιλογών με σταθερή συλλογική διεκδίκηση. Και αυτή είναι μια ευθύνη που η δική μας γενιά δεν μπορεί να αναβάλει.

Σας ευχαριστώ.

ΤΕΛΟΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ